

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Săliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”,
„Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișerul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Lucea-
făruș”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”,
„Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinelă”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”,
„Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 16.—, pe 1/2 an K 8.—.

DIRECTOR:
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 filieri.

Anul IV.

Sibiu, 15 Martie 1902.

Nr. 11.

Etalonul.

Banca de emisiune a monarhiei, înainte cu câte-va săptămâni și-a redus etalonul la un procent până acum necunoscut în istoria semicentenară a acestui institut, și a mers încă cu un pas mai departe, încât a început scontul în piața liberă chiar și sub 3 1/2 %.

Însă cu toate acestea nu a putut realiza tranzacțiuni mai însemnate.

Momentul caracteristic al situației este deci pe întreaga linie un etalon redus cum nu l'am mai avut.

Causele cari au produs această situație, de astădată nu ne preocupă. Constatăm numai faptul, precum și împrejurarea că el nu este o apariție momentană și trecătoare, ci o notă de caracter mai general și permanent a situației.

În urma acestei împregiurări etalonul redus a și început a-și manifesta efectul în întreaga piață de bani a monarhiei. Se resimte efectul lui nu numai în scontul particular, care a ajuns de mult sub cota oficială a băncii de emisiune, ba a pus chiar la ordine a țării o nouă reducere cu 1/2 % a etalonului acesteia, — ci a avut de urmare și grandioasa acțiune a convertirii obligațiilor statului cu 4 1/2 %, despre care vorbim la alt loc.

Această conversiune va contribui fără îndoială la stabilirea etalonului redus în piața noastră de bani, și astfel toate întreprinderile financiare vor trebui să țină cont de el în afacerile lor.

Băncile mari au și redus deja interesele după depozite, și — natural — au trebuit să reducă încă de mai nainte scontul. Exemplul lor va trebui să-l urmeze acum — vrând nevrând — pe rând și institutele din provincie.

În sinul băncilor române s'a și ivit prima rîndunică. După cum am văzut din inserțiunile numărului ultim al acestei foi, o cassă de păstrare dintre ale noastre a redus deja interesele după depuneri, și șcim că și primul nostru institut a stabilit mai de mult un discount mai mic pentru afacerile sale de reescompt.

Dar atât încă nu e destul.

Băncile noastre vor trebui să-și dea seamă de situațiunea schimbată și de datorile ce aceasta le împune atât cu privire la mențiunea lor național-economică cât și la interesul lor adevărat.

Băncile noastre nu sunt simple întreprinderi de speculațiune. Ele au o importantă mențiune economică pentru poporul nostru și numai în vederea acestei mențiuni au fost înființate și susținute cu atâta abnegațiune din partea publicului nostru. Ele au să servească nu numai interesul acționarilor lor, ci totodată și interesele mari economice ale poporului român din țară, și pot face această cu atât mai ușor, pentru-că aceste interese nu divergează, ci coincid unele cu altele.

Institutele noastre de credit nu sunt create de ași pe mâne, ci sunt creațiuni de caracter permanent, cari prin urmare nu pot urmări scopul de a exploata o situațiune momentană, ci cari — în propriul lor interes — trebuie să țintească la conservarea clientelei lor.

Astfel toate acele înlesniri ce băncile noastre vor face consolidării economice a poporului român din țară, în realitate nu vor fi sacrificii în înțelesul strict al acestui cuvânt, ci vor fi investițiuni pentru consolidarea lor proprie.

Pornind din acest punct de vedere, se impune acum băncilor noastre datoria de a se ocupa mai aprofundat cu chestiunea eftinirii împrumuturilor.

Este fapt că interesele ce poporul nostru le a plătit pân'acum băncilor noastre pentru împrumuturile sale, în comparație cu trecutul și cu etalonul băncilor neromânești din provincie, au fost destul de moderate. Dar astăzi, în timpul unui etalon general atât de redus, astăzi când băncile noastre au trecut peste greutățile începutului și au ajuns să poată plăti aproape toate o dividendă bogată și pe lângă aceasta să-și mai creeze și rezerve considerabile, — nu-și vor mai pute amena datoria de a da clientelei lor partea ce i-se cuvine din rodul produs nu numai prin munca băncilor ci și din sudoarea publicului mare.

În situațiunea actuală devisa băncilor noastre are să fie deci nu numai reducerea intereselor după depozite, ci în primul rînd: *reducerea etalonului împrumuturilor*

Nici când timpul nu a fost mai oportun pentru realizarea acestui scop.

Conversiunea.

(#) Plethora de bani, care a avut de urmare reducerea etalonului băncii austro-ungare de la 4 la $3\frac{1}{2}$ procente, a pus la ordinea zilei și planurile de conversiune a titlurilor de stat ungare de $4\frac{1}{2}$ procente. Scăderea etalonului la banca austro-ungară — după cum arată „Finanzielle u. Assecuranz Revue“ într'un articol recent — a urmat la insistențele ambelor guverne. Escomptul în piața liberă scăduse sub etalonul băncii, și ministrul ungar de finanțe purta mare interes la reducerea celui din urmă, ca să se poată stabili un etalon redus general în țeară, și prin aceasta să se faciliteze transacțiunea proiectului de conversiune.

Situația deosebit de favorabilă a băncii austro-ungare este evidentă din raportul consiliului general asupra gestiunii afacerilor din anul 1901. Conform aceluia incurgerea aurului, care începuse la finea lui Maiu 1901, a ajuns pînă la finea anului la suma de 251 milioane coroane.

Din acestea au intrat în circulație $54\frac{1}{2}$ mil. K în formă de monedă de aur indigenă, astfel că urcarea proprietății în aur a băncii se cifrează la $196\frac{1}{2}$ milioane coroane. Avînd în posesiune aproape $1\frac{1}{4}$ miliarde coroane în aur, față de o circulațiune de note de bancă de 1450 milioane coroane, consiliul general al băncii a putut decreta fără șovăire reducerea etalonului.

În urma acestei măsuri, băncile mari au fost constrinse a reduce și etalonul pentru depunerile lor. Credit-Anstalt, Unionbank, Bankverein și societatea de escompt din Austria de jos, au redus în consecuență etalonul pentru depuneri cu $\frac{1}{4}\%$ și pentru bonurile de cassă cu $\frac{1}{2}\%$. Tendința de scădere generală a etalonului a avut de urmare un mare avînt în piața rentelor și a efectelor de plasamente. Așa au profitat

dela finea anului trecut incoace, d. ex. renta de Maiu de $4\frac{1}{2}\%$ și renta austriacă de 4% (în aur și în coroane) circa $2\frac{1}{2}$ procente, renta ung. în coroane de 4% circa 2% , iar renta de investițiuni, austriacă și ungară de $3\frac{1}{2}\%$, s'a urcat cu 5% . Din acest motiv și situațiunea n'a fost nici când mai potrivită pentru conversiunea titlurilor de stat de $4\frac{1}{2}\%$, cari toate notează peste pari.

Cu rescumpărarea rentei ung. în aur de 6% s'a introdus la anul 1882 era conversiunilor în Austro-Ungaria. La 1889 a urmat a doua, în 1893 a treia și acum vine a patra etapă. Actuala conversiune, după cum se aude, va urma după modelul celei din anul 1893.

Și de astădată se tractează de o sumă de circa o miliardă coroane. Condițiunile contractuale vor stabili, ca grupul Rothschild să primească fix jumătate din emisiunea de rentă în coroane de 4% , iar cealaltă jumătate prin opțiune. Afară de aceste statul își va asigura 50% din beneficiul ce va rezulta peste un anumit preț, care însă încă nu este stabilit.

Cursul de subscripțiune al rentei în coroane va conține un premiu, care urmăresce scopul de a anima pe detentorii efectelor de stat de $4\frac{1}{2}\%$ la convertirea efectelor lor. Resilierea titlurilor vechi se va face cu termen semestral.

Pentru conversiune se au în vedere următoarele efecte:

	Nominal în milioane coroane
Împrumutul căilor ferate de stat cu $4\frac{1}{2}\%$ în aur	425
„ de investițiune al c. f. cu $4\frac{1}{2}\%$ în aur	24
„ căilor ferate de stat cu $4\frac{1}{2}\%$ în argint	232
Oblig. pentru răscump. regaliilor ung. cu $4\frac{1}{2}\%$	445
Obligațiunile reg. croato-slavone	32
Suma	1158

Din această sumă sunt a se detrage 100 mil. coroane la datoria pentru răscumpărarea regaliilor, câte adecă se află în posesiunea comunelor și a orașelor, cari conform intențiunii guvernului n'au să fie scurtate în veniturile lor.

Împrumutul căilor ferate de stat cu $4\frac{1}{2}\%$ în aur și împrumutul de investițiune al căilor ferate cu $4\frac{1}{2}\%$ în aur, sunt convertibile deja dela 1 Ianuarie 1889. Ambele notează circa 120, împrumutul în argint este convertibil din 1899. Din acesta, după cunctele făcute la timpul seu prin comisiunea valutară ungară, sunt plasate 200 mil. coroane în Austria, 20 mil. cor. în Ungaria, iar restul de circa 12 mil. cor. se găsește în străinătate. La obligațiunile pentru răscumpărarea regaliilor, timpul de carentă de 10 ani, în care o conversiune era eschisă, a trecut deja, și astfel se va purcede și la convertirea acestor efecte, detașându-se în această cale cele 100 mil. amintite mai sus.

În decursul desbaterilor ce ministrul ung. de finanțe le-a purtat cu directorul general al băncii ung. de credit, Sigmund Kornfeld, s'a stabilit în principiu ca în locul obligațiunilor amintite să se emită renta în coroane cu 4% . Determinătoare au fost la acest a cord considerațiuni de politică valutară.

Dr. Alexandru Wekerle a nimerit, când nu demult într-o prelegere ținută la societatea Lloyd-ului din Budapesta, a declarat că regularea valutei noastre este finalizată, deoarece ce numai un scurt timp ne mai desparte de începerea solvirilor în număr.

Ar fi fost chiar inoportun pentru timpul de față a emite rente în valuta de fiorini vechi în aur, deși pentru titluri emise în fiorini de aur poate că s'ar fi putut dobândi un curs mai favorabil. Aceasta anume din cauza că piața de capitaluri, până acum cel puțin, a tractat fiorinul și coroana de aur în mod diferențial.

În urma seirei, că în locul obligațiilor vechi vor păși rentele în coroane ungare în suma de circa o miliardă coroane, s'au și făcut oferte mai mari în această categorie de rente. Speculațiunea anume purcede de la corecta supozițiune, că pentru grupul financiar va fi favorabil, dacă se va fixa cursul de opțiune pentru renta de coroane ungară sub cursul Țilei.

Zace acum în interesul ministrului de finanțe a clarifica cât mai curând referințele politice-comerciale ale monarhiei, ca străinătatea să nu mai stea la îndoială asupra chestiunii convențiunii noastre vamale. Constelațiunea viitoare a referințelor etalonului, atât în țară cât și în piețele externe, încă este un moment de cea mai mare importanță pentru executarea acestei operațiuni de dimensiune atât de mare.

Dacă această transacțiune a ministrului ung. de finanțe se va realiza cu succesul favorabil așteptat, atunci de pe acum se poate dice cu siguranță că peste un an se va pute pune la ordinea de zi o altă chestie importantă.

Aceasta va fi — după începerea plăților în număr — chestiunea conversiunii datoriei noastre comune de stat de 4·2% în suma de 5 miliarde coroane.

JURISDICȚIUNE.

Titlul „bancă” în firmă. Cu privire la firme comerciale, § 11 al L. C., alineu a doua, conține următoarele: „Firma nu se poate prevedea cu un adaus, care indică relațiunea societară; din contră sunt admise adausurile, prin cari se determină mai deaproape persona sau afacerea”.

De aci urmează, că în sensul legii noastre comerciale, proprietarul unei firme individuale nu și poate numi întreprinderea „societate de bancă” ori „reuniune de bancă”. Asemenea nu pot folosi astfel de adausuri societățile colective (deschise) și cele în comandită, eschis fiind lucrul acesta prin însași dispozițiunile legii, cu privire la constituirea și funcționarea acestor fel de societăți. O dispozițiune pozitivă, care să interdică direct folosirea unui adaus prin care publicul ar pute fi indus în eroare, în ce privește mărimea afacerii și relațiunile de afaceri ale proprietarului firmei, — legea nu conține, ci numai o dispozițiune negativă, când adecă enunță. că în firmă se pot folosi numai adausuri, cari determină mai deaproape afacerea. Natural, că adausurile admisibile n'au să amăgească publicul, ci mai mult să-l clarifice asupra adevăratei ființe a întreprinderii. Astfel a interpretat § din cestiune și

Curia reg., respingând în mai multe rânduri improcolarea de astfel de adausuri de firmă, cari în loc de a determina mai deaproape scopul întreprinderii, erau mai mult acomodate a amăgi publicul. Decisiunea tablei reg. din B.-Pesta, Nr. 4305/892, aprobată și de Curia reg., a enunțat între altele, că adausul poate servi numai spre scopul indicat în alineu a doua a § 11 din L. C. și nu pentru eventuală reclamă. Iar conform decisiunii Curiei reg. Nr. 615/894 adausul merit a determina mai deaproape persoana proprietarului firmei comerciale sau afacerea sa, nu poate fi, decât corăspundător adevărului și relațiunilor faptice ale întreprinderii.

Nu incăpe deci nici o îndoială, că interpretând corect legea com. ung., conclusiunea va fi, că numirea: „Banca regnicolară”, „Bancă centrală”, etc., folosită de particulari, societăți colective și în comandită, cari se ocupă cu afaceri de bancă, este ilegală, și improcolarea acestor fel de adausuri în registrul firmelor nu se poate ordona. De altă parte adausul „bancă”, etc. lângă o firmă individuală ori societară, nu se poate excepționa în cazul când firma din cestiune se ocupă în mod profesional cu afaceri de bancă, fiind-că legea nu rezervă, și nici nu poate rezerva titlul de „bancă” exclusiv numai societăților pe acțiuni sau altor întreprinderi societare, îndreptățite fiind a se ocupa cu afaceri de bancă și firme individuale.

După „M. P.”

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 13 Martie 1902.

© Reserva de aur a Europei în săptămâna expirată s'a întârit în măsură simțitoare prin aurul intrat din America. Din punctul de vedere al bilanțului de plată al continentului nostru, și al tirgului monetar european, este egal că la ce bancă de emisiune incurge metalul; de importanță este numai faptul, că aurul încurs va contribui la mărirea abundenței de număr pe continent.

Din situațiunea actuală se poate trage învățătura de tot importanță, că mărirea transacțiunilor la bursele de efecte nu este singurul factor decisiv al formării etalonului de interese. Vedem că toate piețele mai mari notează o animațiune mare în circulațiunea de bursă, cu toate acestea însă nicăierea nu se observă vre-o scumpire a banilor, ce s'ar pute atribui acestei împrejurări. Domnesce însă o stagnațiune generală în acțiuni productive pe terenul industriei și comerțului, și de aci provine abundența în oferte de credit și lipsa cererii, fiind-că circulațiunea redusă pretinde mai puține disponibilități și prin urmare materialul de discount încă lipsește.

Dintre piețele europene singură cea din London face excepțiune, fiind-că aici domnesce o anumită încordare, care menține discountul particular la nivelul etalonului de bancă.

În Paris prețul banilor s'a mai îmbunătățit în săptămâna expirată, astfel că discountul privat notează acumă 2 $\frac{1}{4}$ procente.

La Berlin discountul privat a ajuns să noteze chiar numai 1 $\frac{1}{2}$ procente, prin ce se îngreunează situațiunea Reichsbank-ului întocmai ca și la noi. Ambele Bănci de emisiune stau neputincioase față de țergul monetar, primind cu mâinile încrucișate cum li se reduce beneficiul din zi în zi, fiindcă au perdut contactul cu piața. Atât Reichsbank-ul cât și Banca

Austro-Ungară stau înaintea unei chestiuni grave și de mare importanță, înțelegem reducerea etalonului. Pentru banca noastră, cu deosebire, este mai grea o nouă reducere a etalonului, căci și ultima reducere dela 4 la $3\frac{1}{2}$ procente a grăbit urcarea cursului de devise, ceea-ce s'ar simți și mai tare când etalonul s'ar reduce la 3%. De altcum Banca Austro Ungară a renunțat deocamdată la o nouă reducere a etalonului.

*

Banca Națională a României. Joia trecută, la oarele 5 d. a. s'a ținut adunarea generală a acționarilor Băncii naționale, care a aprobat în unanimitate raportul consiliului de administrație și raportul censorilor, dând descărcare consiliului de gestiunea sa și hotărând distribuirea beneficiilor conform bilanțului.

Adunarea a ales apoi pe dl Carada director, iar pe dl Eugeniu Stătescu censor, pe o perioadă de patru ani.

Plata dividendului a început și se face în modul următor:

1. Pentru acțiunile cele vechi purtând Nr. 1 până la Nr. 16.000, dividendul se va plăti contra prezentării cuponului pe 1901.

2. Pentru subscriitorii de acțiuni noi dela Nr. 16.001 până la 24.000, cari au vărsat integral prețul lor și cărora s'au liberat acțiuni definitive, fără cuponul 1901, dividendul ce le revine se va plăti contra prezentării borderoului de liberare al acțiunilor cari li s'au remis odată cu acțiunile.

3. Pentru purtătorii de titluri provisorii, plata se va face în mâinile posesorului, contra prezentării titlului provisoriu împreună cu cupoanele sale.

*

Datoria comună de stat. Cu finea lunii lui Faur a. c. au fost în circulațiune bilete de stat à fl. 5 în valoare de fl. 9.765.470— și bilete de stat à fl. 50 în sumă de fl. 788.350—. total în sumă de fl. 10.553.820—. În cursul lunii lui Faur a. c. s'au retras din circulațiune și s'au nimicit bilete à fl. 5 în sumă de fl. 2.292.800— și bilete à fl. 50 în sumă de fl. 20.250—.

⤴

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Ardeleana“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Orăștie. Bilanțul acestui institut pe al XVI-lea an de gestiune, publicat între inserțiunile numărului nostru trecut, arată în comparațiune cu anul de gestiune 1900 următoarele schimbări mai esențiale: *creșterea la Escompt* de K 33.379— (starea K 1.190.929—); la *Cred camb. cu acop. hip.* de K 46.421— (starea K 651.531—); la *Imprum. hipotecare* de K 5321— (starea 481.909.—). *Decrescere* se observă la *Obligațiuni cu cavenți* de K 13.918— (starea K 356.117—) și la *Cont-curent*, cari se presintă cu K 48.587— față de K 202.410— în 1900. Separat se presintă poziția *Intreprinderea electrică R. Karss* cu K 235.398—. Titlul *Diverse conturi debitoare și interese restante* s'a redus dela K 108.866— la K 95.112—. *Efectele proprii* se cifrează cu considerabila sumă de K 145.379— față de K 139.829— în 1900, iar efectele fondului de pensuni cu K 40.454—. Totalul activelor de K 3.519.738— este mai mare decât în 1900 cu K 142.779—. Ce privește pasivele vedem că *fondurile proprii* ale acționarilor, adică capitalul social și diversele fonduri de rezervă și pensune, s'au urcat cu K 34.047— la K 848.665—, reprezentând 24% ale activelor și preste 42% ale depozitelor. *Reescomptul*

s'a sporit dela K 346.558— la K 494.024—; *Depozitele spre fructificare* din contra s'au redus cu K 54.306— la K 2.007.906—, ceea-ce credem că este numai o aparițiune trecătoare. *Profitul net* de K 77.119— este mai mare decât în 1900 cu K 9283—, iar venitul brut cu K 35.431— (starea K 271.844—).

Din raportul direcțiunii mai vedem că s'au făcut următoarele amortisări: la pretensiuni dubioase K 4334—; la spese procesuale K 2850-09; la realități K 1003-39 și la mobiliar K 920-45, în total K 9107-93.

Propunerea direcțiunii cu privire la distribuirea profitului net de K 77.119-91 este următoarea: *Dividendă și supradividendă* K 50.000—; fondului de rezervă K 2609-91; tantiema membrilor în direcțiune K 4690—; tantiema comitetului de supraveghiere K 1042—; tantiema directorului executiv K 1042—; tantiema funcționarilor K 3126—; scopuri culturale și filantropice K 3126— și anume: fondului „Reun. Econ.“ cuota VII K 1000—; fondului bisericeii gr.-or. din Feredeș K 100—; bisericeii gr.-or. din Gelmar K 100—; școalei gr.-or. din Vaidei K 100—; școalei gr.-or. din Vinerea K 100—; societ. „Rom. Jună“ din Viena K 100—; societ. „Petru Maior“ din Budapesta K 100—; Reun. fem. rom. din comit. Hunedoarei K 100—; masa stud. din Brașov. K 100—; „Casina română“ din Orăștie K 400—; anticipări rest tuite K 586-09; la dispozițiunea direcțiunii K 339-91; fondului special de rezervă K 5000—; fondului de pensune K 2000—; fondului de zidire K 4000—; profit transportat K 484—.

Adunarea generală este convocată pe 27 Martie a. c., când între altele vor fi a se alege și 3 membri în direcțiune pe 3 ani.

*

„Buna“ însoțire de credit și depuneri în Feleacul săsesc. Propunerea direcțiunii cu privire la distribuirea profitului net de K 430-05: 5% dividendă după capitalul solvit K 223-89; 30% fondului de rezervă K 60—; remunerațiuni: direcțiunii, comit. de supraveghiere și funcționarilor K 126—; scopuri culturale K 4— și la dispozițiunea adunării generale K 16-16.

Numărul membrilor a fost la finea anului 1901 de 177 cu 228 cote à K 20—.

*

„Chișodana“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Chișoda. Bilanțul acestui institut pe al XI-lea an de gestiune, încheiat cu 31 Decembrie 1901, arată la *Escompt* o *decrescere* de K 7160— (starea K 71.850—), iar la *Credite camb. cu acoperire hipot.* o *creștere* de K 4452— (starea K 9750—). Ca poziție nouă observăm *Efectele proprii* cu K 900—, Spesele de fondare continuă a fi arătate și acum la active, anume cu K 949-78, ceea-ce cum am arătat și în anii trecuți este ilegal. Asemenea vedem menținut la active titlul: *Diverse conturi creditoare* în loc de „debitoare“. Creditorii societății vin la pasive. Poziția din ceștiunea a *creșcut* de altcum cu considerabila sumă de K 3391— la K 5083— ceea-ce dovedește că sunt multe pendentē. Totalul activelor este cu K 1068— mai mare decât în 1900 (starea K 89.920—). Ce privește pasivele se remarcă la *Depozite spre fructificare* o *decrescere* de K 2449— (starea K 4755), asemenea este mai mic decât în 1900 cu circa K 100— *fondul de rezervă* (starea K 2575.) *Reescomptul* din contră a crescut dela K 27.441 la K 31.938— Profitul net se cifrează cu K 2913— față de K 4044— în 1900— iar venitul brut cu K 7968 (în 1900 K 8478). Adunarea generală a fost convocată pe 12 Faur a. c.

*

„*Ciuchiceana*“ asociațiune de ajutorare în *Ciuchiciu*. A III-a adunare generală a acestei asociațiuni se va ține la 16 Martie a. c. Afară de obiectele usitate mai sunt la ordinea zilei și alegerea direcțiunii pe 3 ani și a 3 membri în comitetul de supraveghiere pe 1 an. Bilanțul pe 1901 arată la *Mărfuri* K 6258.— și la *Debitori* K 3304.—. Activele cifrează în total cu K 10,290.—. Capitalul social de K 3840.— se compune din 192 cote a K 20.— și este aproape întreg vărsat anume K 3773.—. Asociațiunea dispune și de un *Fond de rezervă* de K 1367.—. *Creditorii* figurează cu K 4087.—, iar *profitul net* se urcă la K 1062.— arătând capitalul social o rentabilitate de 28% și mai bine. Venitul brut se urcă la K 3778.—.

*

„*Economia*“ asociațiune de păstrare și *anticipațiuni* în *Lugoș*. A V-a adunare generală ordinară a acestui institut este convocată pe 16 Martie a. c., când între altele se vor alege și 3 membri în direcțiune și 2 membri în comitetul de supraveghiere.

Bilanțul pe 1901 arată față de 1900 *creștere* în toți ramii de afaceri, cu excepțiunea *Imprum. hipotecare*, cari sunt aproape neschimbâte cu K 33.397.— (în 1900 K 34,077.—) anume au *creșcut*: *Escomptul* dela K 143.052.— la K 152,869.— și *Cambiile cu acop. hipot.* dela K 72,215.— la K 80,194.—. Sub titlu *Acțiuni de bancă* figurează, K 1869.—. Efecte publice nu are institutul acesta de loc. Totalul activelor se prezintă cu K 277,131.— față de K 258.825.— în 1900.

Capitalul social a *creșcut* dela K 80.069.— la K 86,194.—; *Depozitele spre fructificare* cu K 5516.— la K 88.431.— și *Reescomptul* cu K 1986.— la K 76,838.—. *Fondurile de rezervă* se cifrează cu K 10,360.— arătând față de 1900 o *creștere* de K 3514.—. *Profitul net* de K 6746.— este *mai mare* decât în 1900 cu K 806.—, iar venitul brut *mai mare* decât în anul precedent cu K 2805.— (starea K 24,314.—).

*

„*Gavosdiana*“ *însoțire economică de păstrare și anticipațiuni* în *Gavosdia (Banat)*. Însoțirea aceasta, de existența căreia acum aflăm prima dată, își publică *primul bilanț* pe anul de gestiune 1901, încheiat la 31 Decembrie 1901 cu un *profit net* de K 444.09. Totalul activelor se prezintă cu K 6424.98, dintre cari K 5451.— plasate în *Cambii*; alți rami de afaceri nu s'au introdus. *Capitalul social* este de K 3408.80, împărțit între 255 membri cu 308 cote. *Depozitele spre fructificare* se urcă la K 1887.—, iar *Reescomptul* la K 597.—. Un mic *fond de rezervă* de K 45.— încă există. Venitul brut a fost de K 738.—, iar circulațiunea anuală a cassei de K 41.213.—.

Adunarea generală este convocată pe 16 Martie 1902 din partea domnului *Arthur de Bukovinsky*, ca president. Cum se vede însoțirea aceasta nu se ocupă numai cu afaceri de bancă, căci punctul 4 al ordinei de zi conține: „propunerea direcțiunii cu privire la cumpărarea unor vite de prăsilă de soiu nobil conform §§ 1 și 17 din statute“.

Direcțiunea se compune din d-nii: *Alex. Murășan*, director-president; *Nicolae Groza*, vice-president; *Nic. Ianculescu*, *Dimitrie Gaspar*, *Meilă Dill*, *Lazar Borlovan*, *Petru Costescu*, *George Coșeriu*, *Iuțiu Ioanoviciu*, *Vicentie Székely*, *Moise Breban* și *Iohann Rasilier*; iar comitetul de supraveghiere din d-nii *Nic. Groza* sen. president; *Moise Blidariu*; *Const. Cheveresan*; *Adam Gaiss*; *Franz Juracsek* și *Teodor Muntean*.

*

„*Riureana*“ institut de credit și economie, soc. pe acțiuni în *Cap. Monostor*. A III-a adunare generală a acestui institut s'a ținut la 25 Februarie 1902 sub preșidiul d-lui Dr. *Vasilie Lucacu*, fiind notari d-nii *Alexu Stupar* și *Vasilie Timbuș*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Jacob Botha* și *George Pascha*. Prezenți au fost 61 acționari, reprezentând 742 acțiuni cu 164 voturi.

Împărțirea profitului net de K 15,040.24 s'a făcut astfel: *Dividendă* și *supradividendă* K 8000.—. *Fondului de rezervă* K 3928.24. Scopuri filantropice-culturale K 608.40. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1521.—. 2% directorului executiv K 202.80. 3% oficialilor K 304.20. 4% fond de pensiuie K 405.60. *Supradotare* la fondul de pensiuie K 70.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a distribuit cum urmează:

Scoalei gr.-cat. *Umușei* K 40.—. Scoalei gr.-or. *Curtuiuș* K 20.—. Bisericei gr. cat. *C. Mănăstur* K 50.—. Bisericei greco-cat. *Rușor* K 58.40. Familiei *Lugerdean* din *Olpret* K 40.—. Scoalelor greco-cat. din *Dăneși* și *Bontăeni* K 40.—. Studentului *Vasilie Timbuș*, *Rușor* K 20.—. Scoalei gr. or. *Fănație* K 20.—. Scoalei gr. or. *Ciocotiș* K 20.—. Scoalei gr. or. *Surduc-Copalic* K 20.—. Scoalei gr. cat. *Lapușul ung.* K 10.—. Studentului *Vasilie Botha* K 20.—. La dispozițiunea direcțiunii K 250.—. *Dividendă fixată* cu 8% = K 8.— de cupon se plătește cu începere dela 15 Maiu 1902.

În direcțiune s'au ales d-nii *Ioan Petrovan*, *Ioan Dragomir* și *Stefan Birle*, iar în comitetul de supraveghiere d-l *Sigismund Lengyel*.

*

„*Timișiana*“ institut de credit și economie în *Timișoara*. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 5 l. c. și a decurs în ordine. Prezenți au fost 39 acționari reprezentați prin plenipotente 73; s'au depus în total 1010 acțiuni cu 389 de voturi. Ședința s'a început la oarele 10 a. m. fiind preșidată de dl *P. Rotariu*, asistat de dl *Ioan Miculescu* ca notar și ca bărbați de încredere de d-nii *Nicolae Groza* și *C. Czarau*.

Toate conclusele aduse s'au luat în unanimitate: raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere s'au luat la cunoștință, s'au aprobat bilanțul anual și propunerile despre împărțirea venitului curat, publicate de noi în numărul nostru ultim. Direcțiunii și comitetului de supraveghiere s'a dat absolutorii pe anul de gestiune 1901. Spre scopuri de binefacere și culturale s'au distribuit K 811.37. În direcțiune s'au reales fostul membru *I. Theodorovits* și (nou) *Nicolae Gherdan*, cu totalitatea voturilor pe un nou period de 6 ani, iar în comitetul de supraveghere *D. Buibuș* pe restul periodului. Aceste alegeri s'au făcut — conform prescrișelor statutului — prin votare secretă.

Dividenda s'a fixat cu K 15.— de cupon și se plătește imediat după adunarea generală. La ora 2¹/₄ d. m. adunarea resp. ședința s'a încheiat.

*

„*Ulpiana*“ institut de credit și economie, soc. pe acțiuni în *Grădișce*. A XI-a adunare generală a acestui institut se va ține la 20 Martie a. c., când între altele vor fi a se alege și direcțiunea, comitetul de supraveghiere și funcționarii. Bilanțul pe 1901 se încheie cu un *profit net* de K 3025.— față de K 4809.— în 1900. Activele totale se cifrează cu K 100.503.— față de K 109,634.— în 1900; reducerea aceasta se datorește decrescerea *Escomptului* cu K 8014 la K 94,323.— Dintre pasive vedem că s'au redus *Depozitele spre fructificare* cu K 8554.— (starea K 20,490.—); *Fondul de*

rezervă din contra a crescut dela K 8100 la K 11,469.—, va să dică cu K 3409.— *Rescomptul* este mai mic decât la finea anului 1900 cu K 2456.— Venitul brut se cifrează cu K 13,424.— (în 1900 K 14,482.—).

Relativ la distribuirea profitului net de K 3025·92 direcțiunea presintă adunării generale următoarea propunere: 8% dividendă K 2400.—, fondului de rezervă K 575·92 și pentru binefaceri K 50.—.

Acum câteva cuvinte în atențiunea conducătorilor actuali ai acestui institut și a fruntașilor din giurul Grădiscei. Aflăm din sorginte deamă de credință, că pentru ocuparea postului de director executiv, devenit vacant prin decedarea binemeritatului Pop Avel Bociat, s'au început corteșiri în favorul unui candidat străin, al cărui alegeare ar fi compromițitoare pentru o instituțiune românească. Ar fi trist dacă s'ar pute încuibă și la băncile noastre elemente ce nu au nici pricepere nici dragoste pentru înaintarea poporului nostru.

*

Adunări generale au convocat următoarele institute de bani române, și anume pe:

16 Martie „Schintea” în Tăure.

„Beregsana” în Beregsau.

„Gavosdiana” în Gavosdia.

„Economia” în Lugoș.

17 Martie „Făgețana” în Făget.

18 Martie „Sătmăreana” în Seini.

20 Martie „Auraria” în Abrud.

„Bistrițana” în Bistrița.

„Ulpiana” în Grădisce.

22 Martie „Albina” în Sibiu.

„Vlădeasa” în B.-Huedin.

„Hondoleana” în Hondol.

23 eventual 30 Martie „Crișana” în Brad.

„Aurora” în Năsăud.

„Brădetul” în Orlat.

„Cassa de păstrare” în Mercurea.

24 Martie „Silemia” în Șimleu.

25 Martie „Sebeșana” în Sas-Sebeș.

27 Martie „Ardeleana” în Orăștie.

*

Dividenda băncilor noastre pe anul 1901.*)

	Dividenda de cupon		Scadența		
	%	K f			
„Arieșana”	7	7—	15	Maiu	1902.
„Bihoreana”	5	10—	6	”	”
„Cassa de păstr. Sălăște”	18	36—	2	”	”
„Detunata”	8	4—	6	”	”
„Doina”	8	8—	5	Martie	”
„Hațiegana”	7	7—	1	”	”
„Iulia”	10	10—	27	”	”
„Nădlăcana”	6	6—	8	”	”
„Oraviceana”	8	8—	12	”	”
„Parsimonia”	8	8—	6	”	”
„Sălăgiana”	6	6—	8	”	”
„Someșana”	8	16—	11	”	”
„Steaua”	7	7—	12	Februarie	”
„Tîmîșana”	7·5	15—	5	Martie	”

*) Continuare din Nr. 10.

*

Cassa de păstrare „Hermannstädter allgemeine Sparcassa”. În 12 l. c. și-a ținut Cassa de păstrare din Sibiu adunarea generală, căreia s'a prezentat încheierea conturilor pe anul de gestiune expirat (al 60 lea), însoțită de un raport scurt despre situațiunea economică în anul 1901. Din lipsa de spațiu vom reproduce numai următorul pasagiu mai marcant:

„Falimentele continue din Germania, sdruncinarea și restringerea producțiunii pe terenul industrial în Europa, închiderea de fabrici și reducerea producțiunii la multe întreprinderi, estinderea tot mai mult a sărăciei în masele poporului, creșterea numărului „celor fără ocupațiune” și frigurile de America, cari și la noi prind tot mai mult teren, influința recoltelor slabe din mai mulți ani consecutivi asupra populațiunii noastre agricole, stagnarea comerțului sub presiunea nesigurantei despre soarta convențiunii vamale austro-ungare, sporirea sarcinilor publice în urma creșterii pretensiunilor statului, municipiilor și comunelor caracterizează anul expirat 1901”. Se spune apoi că creșterea cursului la efecte și scăderea intereselor este numai o urmare a lipsei de întreprinderi, la cari să se angajeze capitalurile disponibile.

Trecând la ramurile de operațiune estragem următoarele date de interes:

a) Capitalul de afaceri:

Capitalul de fondare este de	K	10,000.—
Depunerile spre fructificare cu 4 și 4½% au crescut în 1901 cu K 807,952·62 dela K 13.613,041·42 la	”	14.420,994·04
Scrisurile fonciare în circulațiune au crescut cu K 2.715,000.— dela K 29.973.000 la	”	32.688,000.—

b) Plasarea lui:

Imprumaturile hipotecare în scrisuri fonciare au crescut în 1901 cu K 1.862,479·95 dela K 31.994.310·23 la	”	33.856,790·18
Imprumaturile hipotecare comune și imprumaturile pe rate încă au crescut cu K 760,124·91 la	”	3.797,902·22
Efectele cassei centrale au crescut și în anul acesta cu peste 350 mii K, dela K 3.511,525·80 la	”	3.868,558·55

Afară de efecte dispunea „Cassa de păstrare” de sume însemnate depuse la bănci în Viena și Budapesta ca depozite mobile ușor de realizat, cari sunt cuprinse în Bilanț între pretensiunile de cont-curent de total

Cambiile de portfel sunt provenite numai dela institute de bani și reuniunile Raffaisen, cari prosperează. Starea portfelului a fost la 31 Decembrie 1901 de

Lombardul și creditele fixe făceau la olaltă

Fonduri proprii:

Fondul general de rezervă a ajuns la finea anului suma de din cari K 1.153.272·80 sunt plasate în realități din Sibiu.

Fondul de garanție al scrisurilor fonciare se cifrează ca și în anul trecut cu plasat în efecte cari valorau după cursul din 31 Decembrie 1901

Fondul de pens. al func. a crescut cu K 28,125·84 ajungând la

Câștigul curat al anului 1901 este cu K 7990·89 mai mare decât al anului 1900 adică de K 186.441·16 și s'a împărțit după propunerea direcțiunii astfel:

Fondului de rezervă	K	93,000—
restul de K 93,441.16 întreg pentru scopuri de binefacere:		
Presbiterului evangelic din Sibiu:		
pentru școala reală	"	7,000—
pentru școala populară de băieți	"	8,300—
școlii elementare de băieți pentru achitarea datoriei de zidit	"	7,157.12
Fondului gimnasial pentru scopuri de zidit	"	4,042.88
Institutului de bolnavi (Krankenpflegeanstalt)	"	4 000—
Orfelinatuului pentru primirea de copii	"	3.600—
Scolii de fete	"	12.000—
Seminarului evangelic	"	2.700—
Reuniunii industriașilor din Sibiu .	"	3,500—
Secțiunii Sibiu a Reuniunii Carpatine pentru locul de cură „Păltiniș” etc.	"	4,600—
Pentru diverse alte instituțiuni culturale și filantropice restul de	"	36.541.16
	K	186,441.16

pe când membrii fondatori ai acestui institut primesc $4\frac{1}{2}\%$ dela părțile lor, adică în total K 450—.

*

Asociațiunea centrală de credit. Centrala Asociațiunilor de credit din țară, întemeiate înainte cu 3 ani pe baza unei legi speciale și despre cari la timpul său am vorbit și noi mai pe larg în coloanele acestei Reviste, făcând în raportul său pro 1901 o reprivire asupra activității dezvoltate în cursul celor 3 ani de existență, constată că direcțiunii i-a succedat pe deplin a-și realiza programa și a promova pe toate terenele ideea asociațiunilor. Abstragând de succesul moral, direcțiunea relevă cu privire la rezultatul material în special două momente și anume: 1. pe când la începerea activității sale institutul a dispus numai de K 3.000,000—, pe atunci de present a pus la dispozițiunea membrilor sei 35 mil. K; 2. sub influința institutului central etalonul de interese s'a redus în măsură însemnată, neatingând în unele locuri decât 5% — 6% . În cursul anului au intrat în asociațiunea centrală 323 asociațiuni nouă, urcându-se numărul asociațiunilor aparținătoare asociațiunii centrale la 1287. Aceste asociațiuni au avut 253,702 membrii, cu 529,067 părți fundamentale în sumă de K 25.803,105—, din care vârsate K 10.864,183—. Reservele s'au urcat la K 1.195.600—. Depozitele spre fructificare la totalitatea asociațiunilor se cifrează cu K 10.388.381—, iar datoria acestora la Centrală cu K 35.594,000—. Partea preponderantă a celor 1287 asociațiuni au fost asociațiuni agricole, 59 asociațiuni industriale și 8 mixte. Centrala a dat asociațiunilor credite cu $5\frac{1}{2}\%$, și capitalul ei social s'a urcat la K 5.000,000— realizând un profit net de K 224.882— din care vor primi membrii o dividendă de 4% .

*
C

Posta Redacțiunii.

Unui abonent. Chestiunile amintite de DV. au fost tractate la diferite ocațiuni în „Rev. Econ.”, mai pe urmă în Nr. 2 pag. 10 din a. c., dar mai amănunțit în Nr. 12 pag. 481—494 din 10 Decembrie 1900.

Trageri la sorti.

Losuri ung. „Basilica” din anul 1886.

(Tragerea 34 de premii și amortisare din 1 Martie 1902).

A. Tragerea de premii:

Seria Nr.	K	Seria Nr.	K	Seria Nr.	K	Seria Nr.	K
1 9 70	50	238 7	200	4339 51	100	6323 30	50
157 24	50	2251 64	50	4482 16	50	6397 60	50
533 13	50	2267 6	50	4500 91	50	6511 77	50
562 10	200	2271 18	200	4766 47	50	6518 12	50
563 6	50	2304 23	50	4928 35	50	6556 79	50
617 29	50	2375 94	50	4977 5	100	6559 39	50
856 37	50	2536 90	50	5006 67	100	6562 14	200
857 91	100	2553 93	100	5007 55	200	6597 70	50
885 93	200	2602 19	200	5071 13	50	6612 8	100
920 20	100	2614 30	100	5150 38	100	6640 29	100
954 75	50	2622 48	50	5164 6	50	6693 14	50
990 100	50	2724 15	50	5182 33	50	6751 34	50
1000 62	50	3221 17	50	5221 65	1000	6754 59	50
1016 78	50	3299 76	50	5314 48	200	7048 51	100
1075 68	200	3353 73	100	5346 30	50	7184 15	50
1222 14	100	3402 35	50	5376 80	100	7218 100	50
1225 88	50	3506 88	200	5383 25	50	7253 41	50
1275 49	50	3506 9	100	5410 5	200	7365 16	50
1338 15	50	3537 49	100	5459 24	50	7378 21	50
1527 3	200	3551 70	200	5494 24	100	7415 65	50
1567 37	100	3674 16	50	5626 42	50	7429 2	50
1686 94	100	3694 84	30000	5647 46	50	7463 47	100
1864 73	200	3714 72	50	6027 47	50	7483 53	2000
1922 86	50	3915 74	1000	6175 7	100	7674 30	50
2034 7	200	4102 11	100	6187 92	50	7799 18	100
2100 18	50	4295 86	100	6215 63	100	7849 79	1000
2138 20	50	4322 20	50	6271 46	50	7946 57	50
2169 89	50						

Rambursarea (-10%) ab 1 Maiu 1902. Losurile, după detașarea cuponului de premii, se restituie și participă la următoarele trageri de amortisare.

B. Tragerea de amortisare. Au eșit la sorti următoarele 20 serii: 96 728 1193 2033 2270 2551 2742 3238 3993 4475 5686 5824 6549 6608 6954 7216 7291 7309 7365 7665.

Cele 2000 losuri din aceste serii se răsucumpără ab 1 Maiu 1902 cu câte K 13—. Cuponul de premii se restituie și participă la tragerile urm. de premii.

Tragerea proximă la 1 Sept. 1902.

Losuri ung. hipotecare cu 3% d. a. 1895.

(Tragerea 29 din 35 Februarie 1902).

A. Tragerea de câștiguri.

Seria Nr.	K	Seria Nr.	K	Seria Nr.	K	Seria Nr.	K
220 98	400	732 7	400	1225 94	400	2282 12	400
331 27	400	767 78	1500	1297 85	400	2624 36	4000
651 80	400	801 93	400	1603 22	1500	2967 64	400
714 43	400	806 65	200000	2117 53	400	3051 3	400
729 100	1500	846 42	400	2175 96	400	3196 96	400

Rambursarea (minus 10%) ab 25 Maiu 1902. Losurile se schimbă cu altele stampilate și provădute cu acelaș Nr. și serie.

B. Tragerea premiilor de 20 K.

Seriile 314, 1142, 2020, 2120, Nr. 1—100.

Aceste losuri vor primi ab 25 Maiu a. c., un premiu de K 20— și se vor stampilia.

C. Tragerea de amortisare:

Ser. 886, 986, 2116, 3135, 3459 Nr. 1—100.

Aceste losuri se vor răsucumpără ab 25 Maiu cu câte K 200— (neto), și vor participa la următ. trageri de câștiguri. Tragerea proximă 25 Iunie 1902.

